

U REPUBLICI SRPSKOJ NE ODUMIRU PISANO OSTAVLJANJE NASLJEDSTVA

Nasljednicima vjeruju, testamentima još više

Tokom prošle godine u RS sačinjeno ukupno 8.734 isprave u obliku testamenta, punomoći i ostalih jednostranih izjava. Testamentom se ostavlja imovina testatora i to nepokretne i pokretne stvari, uključujući novac, oružje, slike i druge umjetničke predmete, nakit i sve što spada u imovinu testatora, kažu u Notarskoj komori RS

PIŠE NATAŠA PUŠIĆ

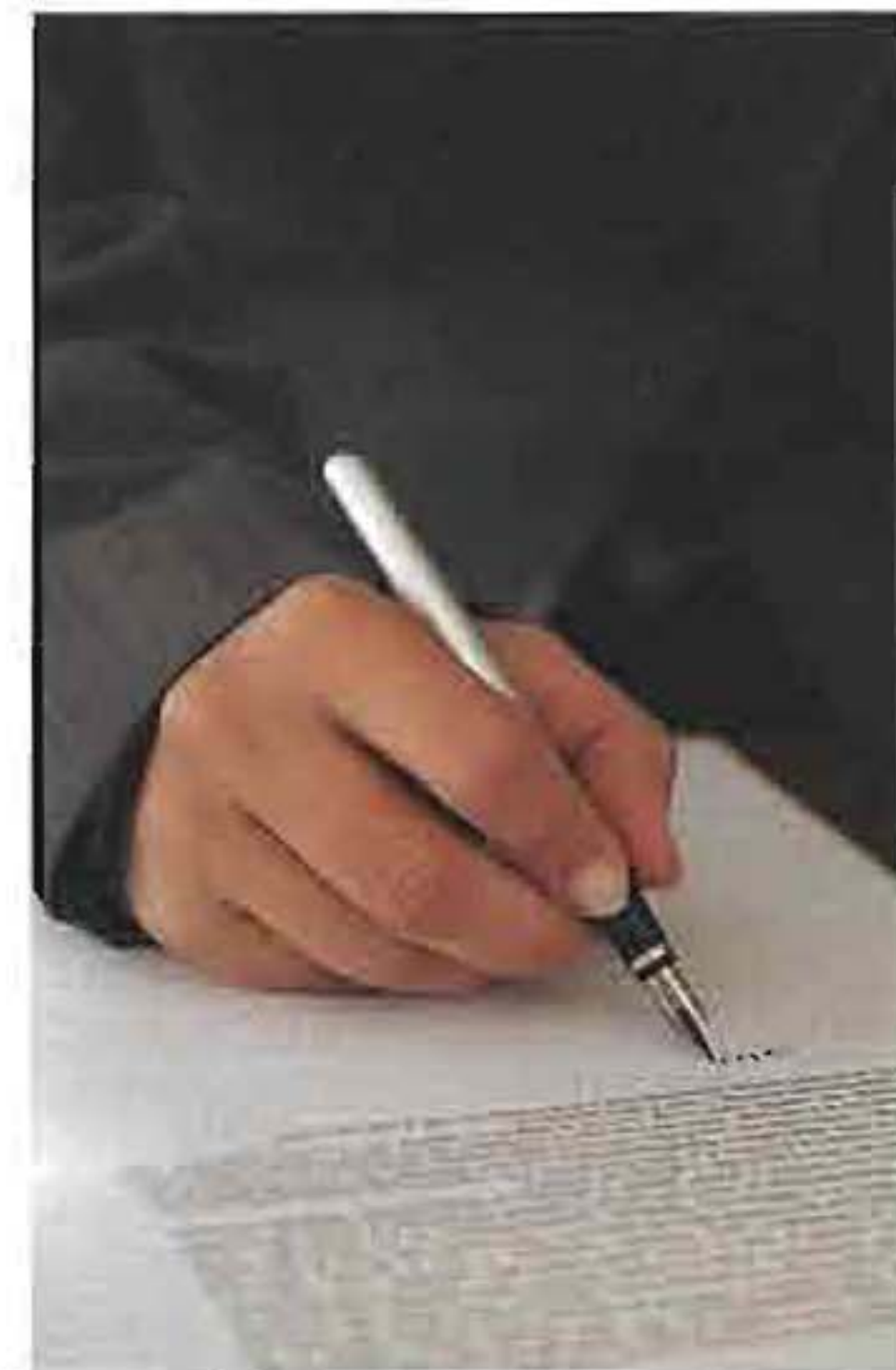
Iako se u praksi teško može naći primjer antologijskog testamenta kakav je Pantelija Topalović sročio kada je svu imovinu ostavio samom sebi, posljednja izjava volje pokojnika, upakovana u testament, nerijetko nasljednike u Republici Srpskoj potpuno razočara, čak i naljuti! Prema poznatoj praksi, mnogo je slučajeva kada se testamenti obaraju, a najčešće je razlog tome što su djeca bila nezadovoljna pošto su ih roditelji razbaštinili. Najčešće su testamenti obarani ako su, recimo, dva nasljednika tvrdila da imaju vjerodostojan testament, pa se ispostavi da je jedan falsifikat, ili ako je neko dijete isključeno iz nasljedstva. Tada ono traži poništavanje testamenta do onoga što bi inače naslijedilo. U svijetu ima mnoštvo bizarnih primjera izjava posljednje volje, a sudeći prema podacima do kojih smo došli, ni građani RS koji sastavljaju spisak za „amanet“ nisu ništa manje nepredvidivi kada je u pitanju pisanje oporuka. Iskustva Notarske komore RS, nadležne za ovu oblast, pokazuju da se i u Republici Srpskoj sve veći broj građana odlučuje da sastavi testament, te da imovinu kojom raspolaže ostavidojrago osobi. Tako je samo tokom prošle godine sačinjeno ukupno 8.734 isprave u obliku testamenta, punomoći i ostalih jednostranih izjava. Testamentom se, kako navode u Notarskoj komori Srpske, ostavlja imovina testatora i to nepokretne i pokretne stvari, uključujući novac, oružje, slike i druge umjetničke predmete, nakit i sve što spada u imovinu testatora. Međutim, da malo neobični testamenti nisu pravilo samo za Evropu i svijetu potvrdili su nam građani Srpske koji su već sastavili testament ili tek planiraju da ga sastave. Iako ne raspolažu vrednijom imovinom, ne ustručavaju se da priznaju da će i ono malo stvari u svome vlasništvu pomiješanih s malo mašte ostaviti rodbini, dragim prijateljima ili poznanicima.

- Još uvijek nisam napisao testament, ali planiram to da uradim uskoro. Moja supruga voli cvijeće, svaki dan po povratku sa posla donesem joj po jednu crvenu ružu. Tako planiram da u svom testamentu ostavim sumu novca koja će ići na račun jedne gradske cvjećare i biće dovoljna da se mojoj supruzi na kućnu adresu tokom godinu dana svakodne-

vno dostavlja cvijeće - rekao je šaljivo jedan šezdesetogodišnji Banjolučanin, koji nije želio da njegovo ime bude objavljeno isključivo zbog, šali se on, toga kako njegova supruga ne bi saznala za ovaj plan. Penzioner Dragan D. nedavno je sastavio testament u kojem je svom najboljem prijatelju ostavi bicikl, kako sam kaže, u fazi raspada.

- Dvotočkaš jeste u lošem stanju, ali je dobrim dijelom ručni rad mene i mog prijatelja, zbog čega ima neprocjenjivu vrijednost. Dok smo još bili momci s dvadeset godina željeli smo biciklo, ali nismo imali novca da kupimo. Tako smo po gradu sakupljali dijelove koji su mogli da nam posluže i nakon nekog vremena napravili smo bicikl. Složili smo se da ono bude u mom vlasništvu i kod mene, ali ga je i prijatelj uzimao po potrebi. Mislim da će se iznenaditi i obradovati kada ga pozovu na čitanje testamenta i kada čuje šta je dobio - kazao je šaljivo naš sagovornik. Prema riječima Irene Mojović, predsjednice Notarske komore Republike Srpske, testament je jednostrana, lična, uvijek opoziva posljednja izjava volje testamentarno sposobnog fizičkog lica, kojom raspoređuje svoju zaostavštinu za slučaj smrti, u zakonom propisanoj formi.

- Obaveza iz testamenta djeluje tek poslije

smrti testatora. Da bi bio punovažan testament mora biti rezultat slobodne i prave volje zavještaoca upravljene na sačinjavanje testamenta - objasnila je Mojovićeva. Naglašava da izjava volje upravljena na nastanak testamenta mora biti učinjena samo lično.

- Svojstvo testamenta imaju sve izjave volje kojima se određuje raspored zaostavštine na drugačiji način od onog koji je predviđen zakonom, a testament može sačiniti svako lice sposobno za rasuđivanje koje je navršilo 15 godina života - ističe Mojovićeva i dodaje da se testament može sačiniti u jednoj od zakonom propisanih formi.

- Testament je punovažan ako je u njemu izražena volja zavještaoca koja mora biti ozbiljna, a ne data u šali, stvarna, odnosno da se ispoljena volja podudara s pravom, unutrašnjom voljom zavještaoca i slobodna, data bez uticaja prijetnje, prevare, zablude ili prinude. Zbog mana volje zavještaoca testament je rušiv - rekla je naša sagovornica. Poništenje testamenta zbog rušivosti, kaže Mojovićeva, može zahtijevati samo lice koje za to ima pravni interes u roku od jedne godine od dana saznanja za testament, a najkasnije u roku od deset godina od dana proglašenja testamenta.

- Karakter redovnog testamenta ima svojeručni testament, pisani testament pred svjedocima, sudski testament, testament kod notara, konzularni testament i međunarodni testa-

ment, dok karakter vanrednog testamenta ima testament na brodu, vojni testament i usmeni testament - naglasila je Mojovićeva i dodala da je javni testament u praksi vjerodostojniji u odnosu na privatni testament, upravo zbog učešća državnog organa koji prethodno utvrđuje identitet testatora i na najpogodniji način nastoji da utvrdi da li je on sposoban za rasuđivanje.

- Javni testamenti su sudski testamenti koji sačinjava sudija po kazivanju zavještaoca, testament kod notara, konzularni testament, koji sačinjava konzularni predstavnik ili diplomatski predstavnik BiH koji obavlja konzularne poslove. Međunarodni testament sačinjava ovlašćeno lice - sudija, lice koje obavlja konzularne poslove, zapovjednik broda ili vojni starješina. Testament sačinjen na brodu sačinjava zapovjednik broda, dok vojni testament sačinjava komandir čete i drugi starješina njegovog ili višeg ranga, ili neko drugi u prisustvu nekog od tih starješina, kao i svaki starješina odvojenog odreda - objasnila je Mojovićeva. Prema njenim riječima privatne testamente testator sačinjava bez učešća državnog organa. Privatni testamenti su svojeručni testament koji sačinjava sam zavještalac, pisani testament pred svjedocima koji sačinjava sam zavještalac ili drugo lice za zavještaoca uz učešće dva svjedoka. U privatne testamente spada i usmeni testament koji sačinjava sam zavještalac usmenim izjavljivanjem volje pred tri istovremeno

prisutna svjedoka.

- Testament može zavještaocu sačiniti notar u skladu s odredbama Zakona o nasljeđivanju, koje se odnose na sudski testament, ako Zakonom o notarima nije drugačije regulisano. Iako testament sačinjen kod notara nije obavezna forma testamenta, on ima u vidu notarski obradenu ispravu - rekla je predsjednica Notarske komore RS. Ona je dodala da prije sačinjavanja testamenta notar mora provjeriti da li je zavještalac testamentarno sposoban za sačinjavanje testamenta i kakva je njegova prava volja za sastavljanje testamenta.

- On mora zavještaoca poučiti o značaju i pravnim posljedicama testamenta i, poslije njegove izjave, jasno i nedvosmisleno testament sastaviti u obliku notarskog originala. Originalni testament kojeg je sačinio notar dužan je čuvati u svojoj arhivi, osim ako je zavještalac zatražio da mu se izda original - objasnila je Mojovićeva. Ističe da je prilikom sastavljanja testamenta kod notara, kad zavještalac nije u stanju da ga pročita, potrebno prisustvo dva svjedoka.

- Testamentom se ostavlja imovina i to nepokretne i pokretne stvari, uključujući novac, zatim oružje, slike, drugi umjetnički predmeti, nakit i sve što spada u imovinu - naglasila je Mojovićeva. Nasljednici mogu raspolagati zaostavštinom nakon pravosnažnog sudskog rješenja o nasljeđivanju.

KOJI SU ZAKONSKI OBLICI TESTAMENTA

Zakon o nasljeđivanju propisuje sljedeće oblike testamenta - svojeručni testament, pisani testament pred svjedocima, sudski testament, testament sačinjen kod notara, diplomatsko-konzularni testament, testament sačinjen na brodu, vojni testament, usmeni testament, međunarodni testament.

- Ako prilikom sačinjavanja testamenta nije poštovan oblik određen zakonom, testament je ništavan - naglasila je Irena Mojović, predsjednica Notarske komore RS.

NEOBIČNI TESTAMENTI IZ SVIJETA

Najbolji primjer neobičnog testamenta iz svijeta jeste testament Lionela Helmsli, koja je umrla u osamdesetsedmoj godini, a svom psu je ostavila 12 miliona dolara - kako bi mogao da nastavi da živi u luksuzu na koji je navikao. Sud je, međutim, proglašio testament nevažećim i suma je na račun četvoročasnica umanjena na dva miliona dolara. Pas po imenu Trabi uginuo je nakon 12 godina lagodnog života, a na njegovom meniju nikada nije bilo konzervirane hrane, već isključivo svježa piletina s povrćem specijalno spremana od strane šefa jedne kuhinje. Pas je jeo, takođe, isključivo iz srebrne porcelanske posude. S druge strane, izvjesni Samuel Bert iskoristio je svoj testament da bi se osvetio supruzi, jer mu nije dozvoljavala da puši svoje omiljene cigarete. Supruzi je ostavio 330.000 funti, ali pod jednim uslovom - morala je popuštiti pet cigareta dnevno.

TESTAMENT MAJKLA DŽEKSONA IZAZVAO RAT

U porodicama slavnih i bogatih obično dođe do tektonskih poremećaja poslije saznanja o posljednjoj volji pokojnika. Tako je bilo i u porodici svjetskog kralja pop zvuka Majkla Džeksona. Poslije njegove smrti roditelji i sestre poveli su pravi mali rat. Razlog - muzičar je sve ostavio svojoj djeci koja nakon njegove smrti mogu upravljati njegovom imovinom. Dženet Džekson ošamarila je Majklovu kćerku Paris. Intervenirala je i policija.

- Što se tiče statističkih podataka, prema našem izvještaju za prošlu godinu svi notari u Republici Srpskoj sačinili su ukupno 8.734 isprave u obliku testamenta, punomoći i ostalih jednostranih izjava. Iskustvo je pokazalo da se sve više građana odlučuje da sačini testament kod notara - objasnila je Mojovićeva. ♦